

Març 2024

Impacte del Brexit en el comerç exterior de Catalunya

2019-2023

Índex

Resum executiu.....	3
1. Introducció.....	4
2. Evolució del comerç exterior entre Catalunya i el Regne Unit.....	5
3. Principals productes exportats afectats.....	7
4. Principals productes importats afectats.....	14

Resum executiu

- El Brexit ha afectat les relacions comercials entre Catalunya i el Regne Unit. Tanmateix, l'afectació ha estat molt major en les importacions procedents del Regne Unit que en les exportacions catalanes al Regne Unit.
 - Les exportacions catalanes al Regne Unit el 2023 han recuperat els nivells previs al Brexit i se situen un 6,7% per sobre del volum exportat el 2019, un percentatge, però, molt inferior al creixement de les exportacions totals de Catalunya en el període 2019-2023 (36,2%)
 - Les importacions procedents del Regne Unit encara no s'han recuperat i cauen un 5,5% en el període 2019-2023. En contraposició, les importacions totals de Catalunya han crescut un 19,5% en el període 2019-2023.
- Com a conseqüència, el Regne Unit ha perdut tres posicions en el rànquing dels principals socis comercials de Catalunya i cau de la cinquena (2019) a la vuitena posició el 2023.
- Les exportacions catalanes més afectades han estat les de vehicles pel transport de mercaderies, petroli i material elèctric. En menor mesura, també s'han vist afectades les exportacions de medicaments, articles tèxtils per a mobles, productes químics, compotes i melmelades, aparells automàtics per la regulació i el control i seients metàl·lics.
- En la majoria d'aquests productes, les empreses catalanes han estat capaces de reorientar les exportacions a altres països i compensar la caiguda del mercat britànic.
 - Les excepcions es troben en les exportacions de vehicles pel transport de mercaderies, que cauen arreu (atribuïble al tancament de Nissan el 2020); i a les exportacions d'articles tèxtils per a mobles, aparells automàtics per la regulació i el control, i compotes i melmelades, on l'augment de les exportacions a altres països no ha estat suficient per compensar la caiguda al Regne Unit.
- Les importacions catalanes procedents del Regne Unit s'han vist afectades de manera més generalitzada, tot i que destaquen com a principals productes afectats els vehicles i el petroli, que expliquen la major part de la caiguda de les importacions catalanes en el període 2019-2023. També cauen les importacions provinents del Regne Unit de begudes (principalment whisky i gin), aparells de mesura (principalment de navegació), plàstics i material elèctric.
- Tanmateix, pel que fa als productes importats afectats, les empreses han diversificat les seves compres i han augmentat les importacions a la resta del món.

1. Introducció

El Brexit, que va entrar en vigor l'1 de febrer de 2020, ha comportat l'abandonament del Regne Unit del mercat únic europeu i la seva unió duanera, així com totes les polítiques i els acords internacionals de la UE; a més de donar per acabada la lliure circulació de persones, mercaderies, serveis i capitals.

Tanmateix, la Unió Europea i el Regne Unit van signar un Acord de Comerç i Cooperació que facilita el comerç de mercaderies amb l'exempció d'aranzels i contingents. Ara bé, s'han introduït barreres no aranzelàries, com el compliment amb les normes d'origen¹ per estar exempt en el pagament dels aranzels, la reimposició de controls en frontera, l'obligatorietat d'obtenir certificats sanitaris en productes agroalimentaris o el marcat "CE" en béns industrials, la necessitat de registrar i aprovar productes com els químics o farmacèutics o l'avançament del pagament de l'IVA i els impostos especials en el moment de cada importació, i no en les declaracions periòdiques d'operacions intracomunitàries.

A partir del 2024, a més, s'introdueix un nou model duaner (*Border Target Operating Model*) amb nous controls per a l'entrada de mercaderies al país en els sectors alimentaris, sanitaris i de bateries i vehicles elèctrics.²

L'acord sí que inclou algunes facilitats per al comerç de béns com els programes de reconeixement mutu d'operadors comercials de confiança (els anomenats "Operadors Econòmics Autoritzats"), que faciliten el trànsit duaner, l'ús de referències comunes internacionals en especificacions tècniques, així com facilitats específiques per a vi, orgànics, automòbils, productes químics i productes farmacèutics.

A continuació s'analitzen els efectes del Brexit en les exportacions i importacions catalanes en el període que comprèn des de l'any abans del Brexit, 2019, fins al 2023. Cal tenir en compte, però, que aquest període també inclou diverses disrupcions en les cadenes de subministrament, que no es poden separar del Brexit, i que dificulten l'obtenció de conclusions categòriques: la COVID-19, que va propiciar una caiguda del comerç internacional el 2020, el substancial augment dels preus del 2022, que va impulsar el valor del volum exportat i importat d'aquell any, i la desacceleració econòmica mundial, amb efectes en el comerç exterior de Catalunya a partir de l'abril de 2023.

¹ Un dels casos més problemàtics és el dels vehicles elèctrics i bateries; el 45% del valor dels vehicles elèctrics havia de ser d'origen local a partir del 2024 per evitar aranzels, i el Regne Unit no fabrica bateries (40% del valor d'un vehicle elèctric). De moment, però, l'aplicació s'ha prorrogat fins al 31 de desembre del 2026.

² ACCIÓ (2024): [El Regne Unit aplica nous controls a l'entrada de mercaderies alimentàries, sanitàries i de bateries i vehicles elèctrics](#).

2. Evolució del comerç exterior entre Catalunya i el Regne Unit

Les exportacions catalanes al Regne Unit van caure un 23,5% el 2020, però posteriorment han crescut any a any fins que el 2023 ja han recuperat els nivells pre-Brexit (2019): el volum exportat el 2023 és un 6,7% superior al del 2019 (vegeu figura 1). Aquest creixement és superior al de les exportacions de la Unió Europea al Regne Unit en el mateix període (4,5%), però inferior al creixement de les exportacions espanyoles al Regne Unit (13,4%).

Així, també es tracta d'un creixement molt inferior al de les exportacions totals de Catalunya, que s'han recuperat amb força de la pandèmia del 2020 i registren rècords històrics amb un creixement del 36,2% en el període 2019-2023 (vegeu figura 2). Per tant, tot sembla indicar que les exportacions catalanes al Regne Unit, tot i que han recuperat els nivells de 2019, s'han vist afectades pel procés del Brexit.

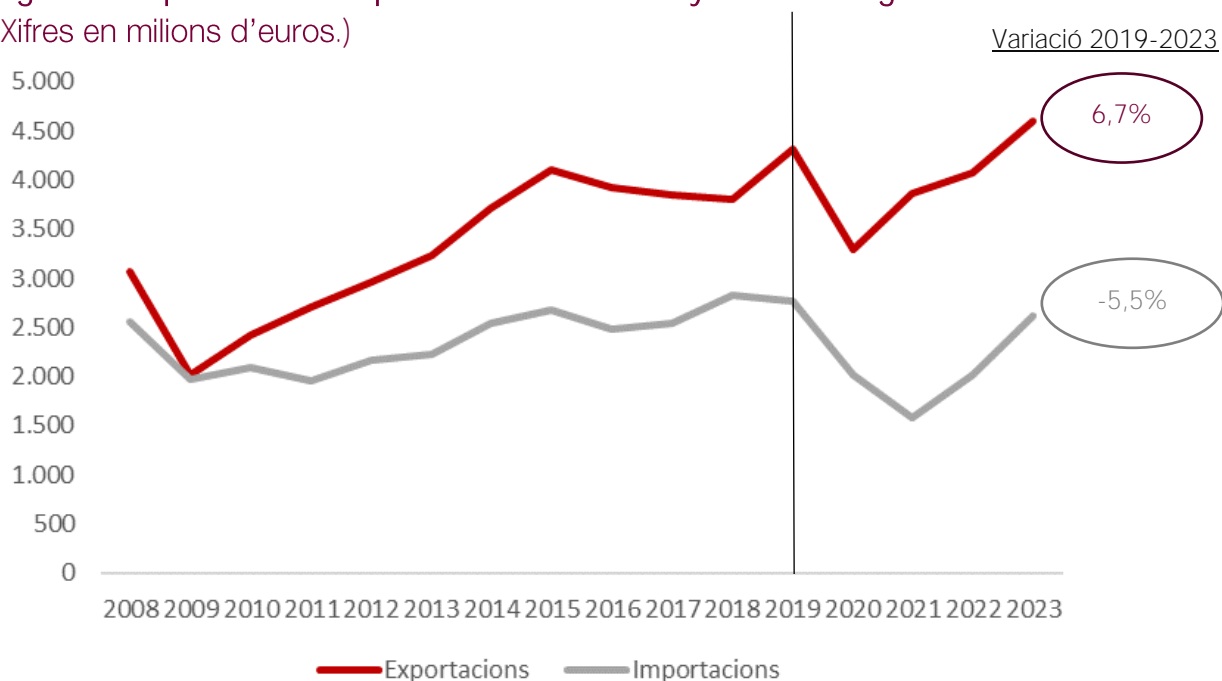
De la mateixa manera, el nombre d'empreses exportadores regulars catalanes al Regne Unit s'han recuperat i el 2023 són un 1,6% superiors a les existents el 2019: de les 2.207 empreses el 2019 s'han passat a les 2.243 el 2023, un augment de 36 empreses. Tanmateix, es tracta d'un creixement inferior al del nombre total d'empreses exportadores regulars catalanes, que han augmentat un 2,6% en el període 2019-2023 fins a les 17.757 i assoleixen un nou rècord històric.

L'efecte, però, ha estat molt major en el cas de les importacions. Les importacions procedents del Regne Unit, tot i créixer de forma important el 2022 i el 2023, encara no s'han recuperat i acumulen una caiguda del 5,5% respecte del 2019. Aquest decrement és lleugerament inferior al registrat per les importacions de l'Estat espanyol i de la Unió Europea procedents del Regne en el mateix període (-7,8% i -7,5% respectivament).

En contraposició, les importacions totals de Catalunya han crescut un 19,5% en el període 2019-2023 (vegeu figura 2). Com a resultat, el Regne Unit ha perdut tres posicions en el rànquing dels principals socis comercials de Catalunya: ha passat de la cinquena posició que ocupava el 2019 a la vuitena posició el 2023 (vegeu taula 1).³

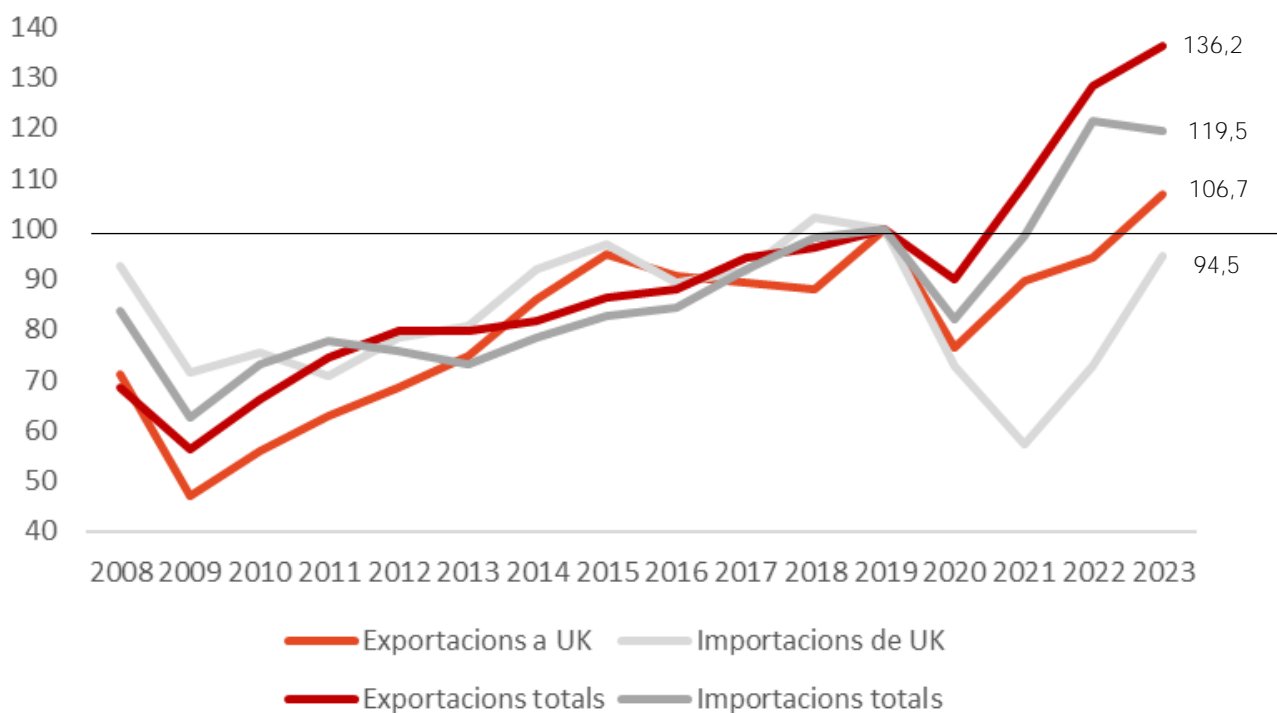
³ En concret, el Regne Unit ha baixat de la setena posició en el rànquing dels principals països d'importació de Catalunya a la vuitena el 2023; mentre que en el cas del rànquing dels principals països d'exportació es manté en la cinquena posició.

Figura 1. Exportacions i importacions de Catalunya amb el Regne Unit. 2008-2023. (Xifres en milions d'euros.)

Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

Figura 2. Comparativa de l'evolució de les exportacions i importacions de Catalunya totals i amb el Regne Unit. 2008-2023 (2019=100)

Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

Taula 1. Principals socis comercials de Catalunya (exportacions + importacions). Comparativa 2019 i 2023. TOP-10 països. (Xifres en milions d'euros.)

	2023		2019	
	Posició	Volum	Posició	Volum
França	1	27.393,5	2	20.297,4
Alemanya	2	25.429,8	1	22.438,5
Itàlia	3	18.465,3	3	13.631,2
Xina	4	15.923,2	4	10.871,6
Estats Units	5	8.646,2	7	6.337,8
Portugal	6	8.293,7	6	6.686,6
Països Baixos	7	7.262,7	8	6.022,3
Regne Unit	8	7.219,8	5	7.081,4
Suïssa	9	6.068,8	9	4.881,0
Turquia	10	5.136,1	14	2.826,6

Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

3. Principals productes exportats afectats

L'afectació a les exportacions catalanes ha estat desigual en funció del sector (vegeu taula 2). D'una banda, les exportacions catalanes de maquinària, perfumeria i cosmètica, paper i cartó, fosa i manufactures de ferro i acer, que es troben entre els principals productes exportats per Catalunya al Regne Unit el 2023, han augmentat molt en el període 2019-2023. Tampoc s'han vist afectades les exportacions catalanes al Regne Unit de productes alimentaris com les begudes (principalment vi), l'oli d'oliva, la carn i els embotits, els productes de fleca o el cafè.

Per contra, les exportacions de vehicles, de material elèctric i de combustibles, els tres principals sectors exportadors al Regne Unit el 2019, s'han vist afectades, juntament amb les exportacions de productes farmacèutics, tèxtil, aparells de mesura i control, química orgànica i altres productes químics, fruita i conserves, colorants i pintures, i mobles.

Taula 2. TOP-30 de productes exportats per Catalunya al Regne Unit. 2023.

Productes (TARIC a dos dígit)	Volum (M€)	Pes s/total export.	Variació 2019-2023 (en %)
Vehicles	1.476,29	32,1%	-1,0%
Maquinària	303,88	6,6%	79,7%
Material i equips elèctrics	277,92	6,0%	-16,3%
Perfumeria i cosmètica	224,74	4,9%	55,9%
Plàstics	185,53	4,0%	1,2%
Productes farmacèutics	131,90	2,9%	-3,1%
Carn	126,20	2,7%	7,4%
Peces de vestir	111,56	2,4%	-15,3%
Begudes (vi)	111,17	2,4%	30,3%
Olis (oli d'oliva)	93,27	2,0%	226,8%
Embotits i preparacions de carn	82,49	1,8%	52,0%
Altres productes químics	81,73	1,8%	-10,8%
Paper i cartó	80,75	1,8%	91,7%
Productes de fleca	73,51	1,6%	94,5%
Manufactures de ferro i acer	72,78	1,6%	89,3%
Preparacions alimentàries (cafè)	67,10	1,5%	100,1%
Fossa de ferro i acer	65,96	1,4%	3,1%
Coure	64,61	1,4%	80,6%
Sabons	58,05	1,3%	262,6%
Fruita	56,42	1,2%	-3,2%
Adobs	54,65	1,2%	0,8%
Aparells de mesura i control	51,27	1,1%	-24,2%
Aeronaus	50,08	1,1%	2639,6%
Cautxú	47,49	1,0%	99,6%
Colorants i pintures	44,67	1,0%	-31,5%
Combustibles	43,22	0,9%	-83,0%
Productes químics orgànics	43,11	0,9%	-37,3%
Mobles	42,52	0,9%	-26,1%
Conserves de fruita o verdura	39,46	0,9%	-13,7%
Teles	26,74	0,6%	50,4%
RESTA	415,5	9,0%	-
TOTAL	4.066,7	100%	6,7%

Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

Un major nivell de desagregació (vegeu taula 3) permet concretar que els productes més afectats i que expliquen la major part de la caiguda de les exportacions al Regne Unit són els vehicles pel transport de mercaderies, el petroli, els cables elèctrics per vehicles i les connexions elèctriques. Altres productes afectats de manera important són els medicaments, els articles tèxtils per mobles, les compotes i melmelades, els seients, els compostos amb funció carboxamida, els fungicides, les targetes intel·ligents i les parts de màquines per soldar circuits impresos.

Taula 3. Llistat de productes exportats per Catalunya al Regne Unit més afectats

Partida TARIC i productes	Variació exportacions a UK 2019-2023		Variació exportacions al món 2019-2023		Posició del Regne Unit com a mercat de destí	
	Volum (M€)	%	Volum (M€)	%	2019	2023
VEHICLES						
8704 - Vehicles de transport de mercaderies	-417,4	-99,6%	-1.000,3	-92,2%	1r	12è
COMBUSTIBLES						
2710 - Petroli	-240,9	-95,7%	+223,4	+9,1%	2n	20è
MATERIAL ELÈCTRIC						
8544 - Cables elèctrics per a vehicles	-85,8	-97,1%	+62,8	+21,0%	2n	10è
8536 - Connexions per cables elèctrics	-46,5	-39,4%	+73,4	+9,0%	2n	4t
8523 - Targetes intel·ligents	-14,3	-69,1%	+48,7	+50,5%	2n	7è
8515 - Parts de màquines per soldar circuits impresos	-10,9	-78,5%	+27,5	+43,9%	1r	7è
PRODUCTES FARMACÈUTICS						
3003- Medicaments	-37,4	-98,8%	+185,6	+57,4%	3r	30è
PECES DE VESTIR I ARTICLES TÈXTILS						
6304 - Articles tèxtils per mobles	-36,9	-99,6%	-34,4	-45,0%	1r	9è
6204 - Vestits de dones i nenes	-10,6	-26,0%	-58,4	-5,8%	4t	8è
QUÍMICA						
2924 i 2925 - Compostos funció carboxamida	-17,3	-68,9%	+40,6	+29,1%	2n	5è
3808 - Fungicides	-15,7	-36,8%	+65,7	+15,5%	4t	6è
3204 - Colorants	-8,9	-47,6%	-51,7	-18,1%	5è	6è
2936 - Vitamines i derivats	-5,0	-88,9%	+4,7	+10,2%	2n	21è

Partida TARIC i productes	Variació exportacions a UK 2019-2023		Variació exportacions al món 2019-2023		Posició del Regne Unit com a mercat de destí	
	Volum (M€)	%	Volum (M€)	%	2019	2023
FRUITA I CONSERVES						
2007 - Compotes i melmelades	-29,8	-98,7%	-52,7	-36,8%	1r	22è
APARELLS DE MESURA I CONTROL						
9032 - Aparells automàtics per la regulació i el control	-29,7	-76,9%	-53,7	-19,2%	5è	8è
MOBLES						
9401 - Seients	-21,5	-71,7%	+60,1	+25,7%	3r	7è

Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

La davallada de les exportacions catalanes de vehicles pel transport de mercaderies (on el Regne Unit era el principal mercat de destí el 2019) s'ha produït tant al Regne Unit com a la resta del món (vegeu taula 3). Aquest fet coincideix amb el tancament de Nissan el 2020, principal productor d'aquest tipus de vehicles a Catalunya.

Així també, les exportacions catalanes d'articles tèxtils per a la llar, vestits per a dones i nenes, colorants, compotes i melmelades i aparells automàtics per la regulació i el control han caigut tant al Regne Unit com en el conjunt del món.

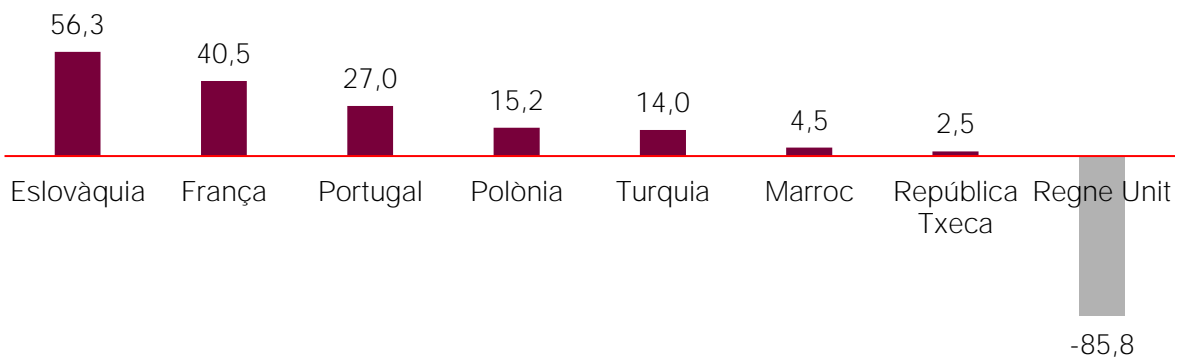
En canvi, la forta davallada de les exportacions de petroli al Regne Unit no ha vingut acompanyada per una davallada de les exportacions a la resta del món, que creix un 9,1% en el període 2019-2023. Com a conseqüència, el Regne Unit ha passat de ser el segon mercat de destí de les exportacions catalanes de petroli el 2019 al 20è el 2023.

Les fortes caigudes de les exportacions al Regne Unit de material elèctric com els cables elèctrics per vehicles, les connexions elèctriques, les targetes intel·ligents (*smart cards*) i les parts de màquines per soldar circuits impresos, no s'han vist tampoc acompanyades per una caiguda a la resta del món. El Regne Unit ha passat de ser el primer o segon mercat de destí de les exportacions catalanes d'aquests productes el 2019 al desè el 2023 pel que fa als cables elèctrics, al setè pel que fa a les targetes intel·ligents i les parts de màquines per soldar circuits impresos, i al quart pel que fa a les connexions elèctriques.

En aquest sentit, les empreses catalanes han estat capaces d'augmentar les exportacions a altres països europeus i de fora de la UE, que han permès compensar la caiguda en el mercat britànic. Així, les exportacions de cables elèctrics per vehicles s'han reorientat cap a Eslovàquia,

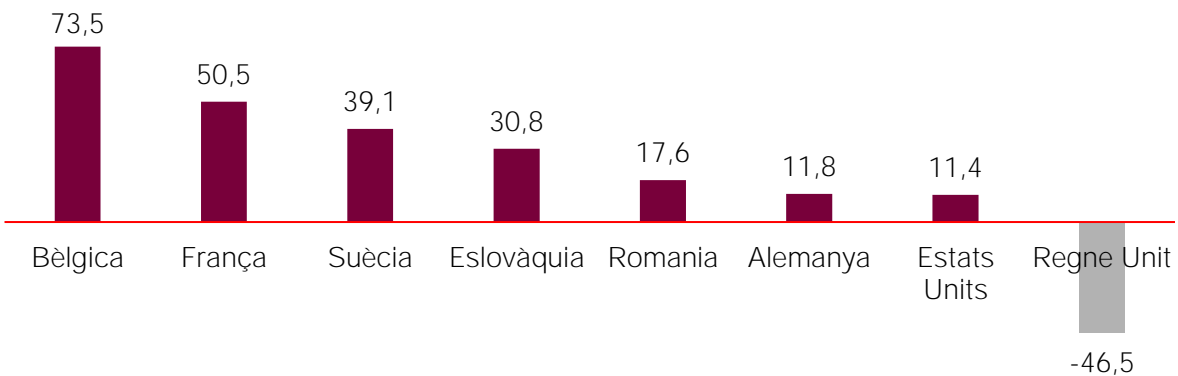
França, Portugal, Polònia i Turquia (vegeu figura 3); les exportacions de connexions elèctriques han augmentat amb força principalment a Bèlgica, França, Suècia, Eslovàquia, Romania, Alemanya i els Estats Units (vegeu figura 4); les exportacions de targetes intel·ligents han crescut a Alemanya, França, Turquia i Polònia (vegeu figura 5); i les de parts de màquines per soldar circuits impresos han augmentat a Alemanya, la República Txeca i l'Índia (vegeu figura 6).

Figura 3. Variació de les exportacions catalanes de cables elèctrics per vehicles (TARIC 854432) per països. 2019-2023. (Xifres en milions d'euros.)

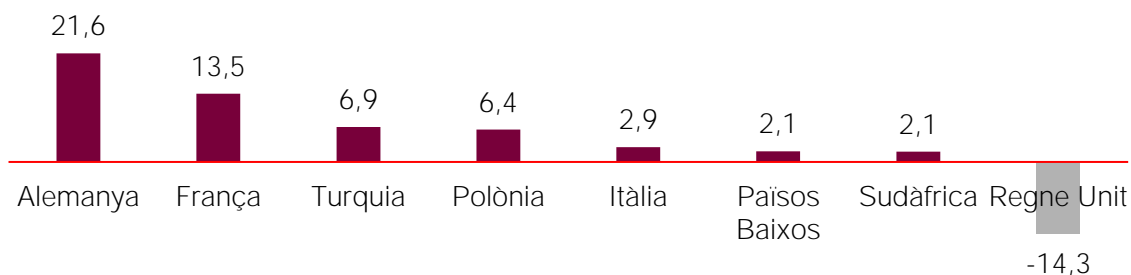
Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

Figura 4. Variació de les exportacions catalanes de connexions per cables elèctrics (TARIC 8536) per països. 2019-2023. (Xifres en milions d'euros.)

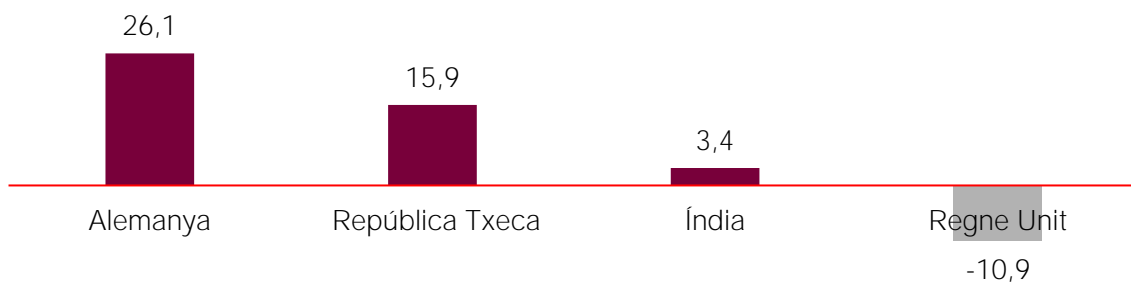
Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

Figura 5. Variació de les exportacions catalanes de targetes intel·ligents (TARIC 852352) per països. 2019-2023. (Xifres en milions d'euros.)

Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

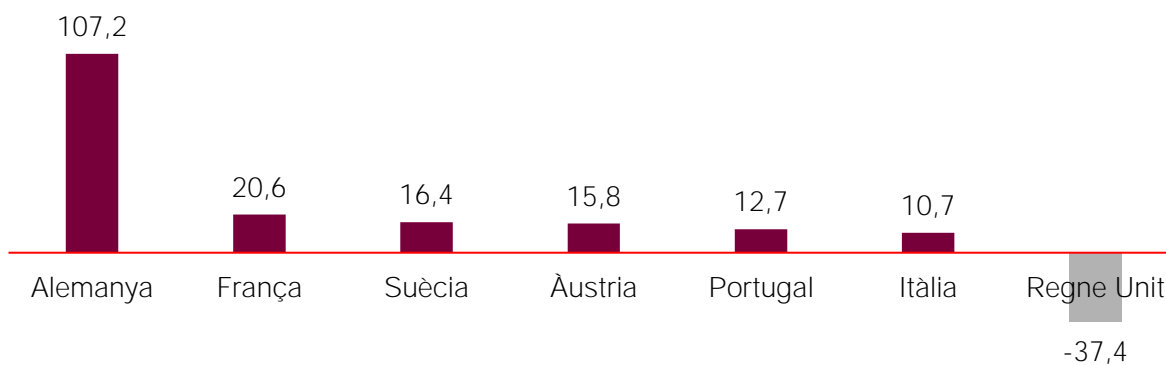
Figura 6. Variació de les exportacions catalanes de parts de màquines per soldar circuits impresos (TARIC 851590) per països. 2019-2023. (Xifres en milions d'euros.)

Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

El descens de les exportacions de medicaments al Regne Unit s'ha més que compensat amb el creixement de les exportacions a països de la Unió Europea, entre els quals destaca Alemanya.

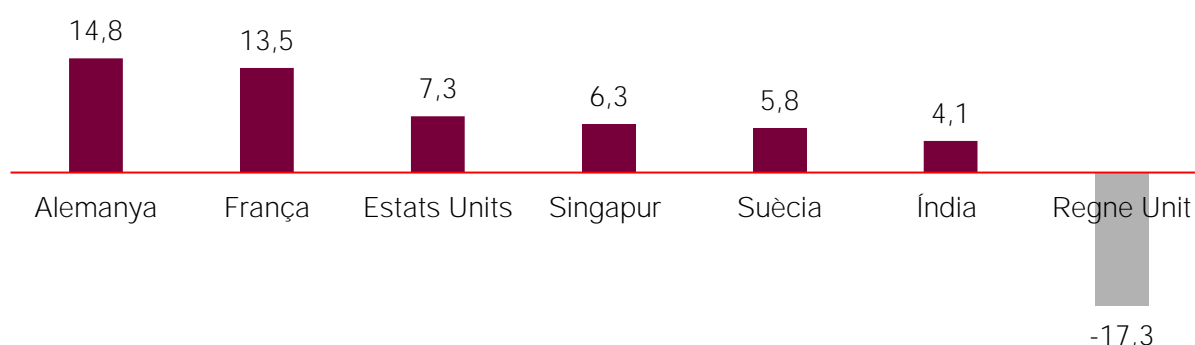
Figura 7. Variació de les exportacions catalanes de medicaments (TARIC 3003) per països. 2019-2023. (Xifres en milions d'euros.)

Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

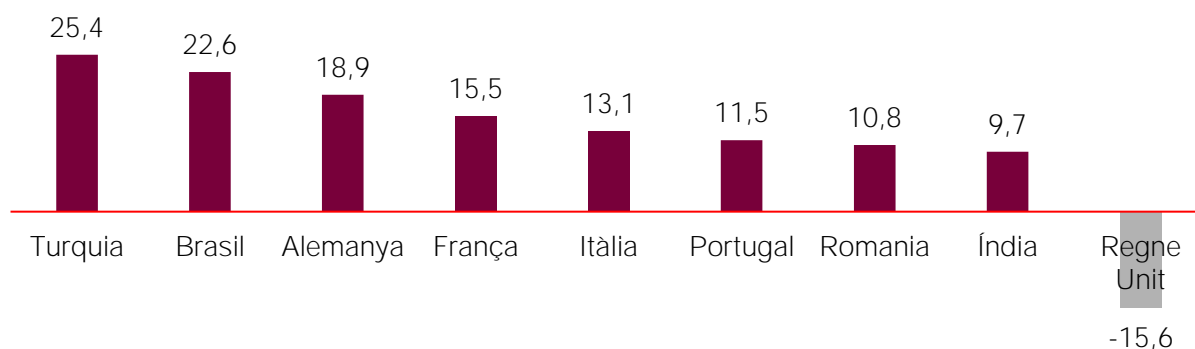
Pel que fa a la química, el descens es deu principalment als compostos amb funció carboxamida i els fungicides i, en menor mesura, a les vitamines i derivats. Tanmateix, les exportacions de compostos amb funció carboxamida han augmentat a Alemanya, França, els Estats Units, Singapur, Suècia i l'Índia (figura 8), mentre que les de fungicides han crescut a països de la UE, Turquia, Brasil i l'Índia (figura 9), fet que en ambdós casos han més que compensat la caiguda en el mercat britànic.

Figura 8. Variació de les exportacions catalanes de compostos amb funció carboxamida (TARIC 2924 i 2925) per països. 2019-2023. (Xifres en milions d'euros.)

Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

Figura 9. Variació de les exportacions catalanes de fungicides (TARIC 3808) per països. 2019-2023. (Xifres en milions d'euros.)

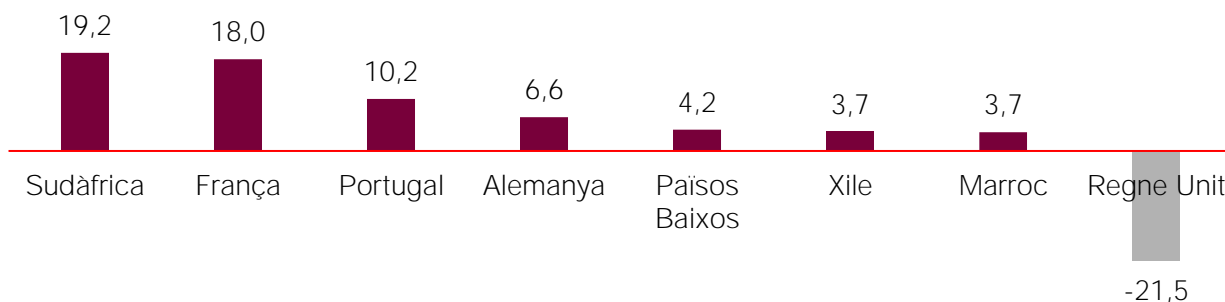

Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

En el sector dels mobles, la caiguda al Regne Unit es deu al descens del 71,7% de les exportacions de seients (principalment metàl·lics) en el període 2019-2023 i el Regne Unit ha passat de ser el tercer mercat de destí el 2019 al setè el 2023. En canvi, les exportacions totals

de seients han augmentat un 25,7% en el període 2019-2023 gràcies principalment al creixement a Sud-àfrica, França i Portugal.

Figura 10. Variació de les exportacions catalanes de seients (TARIC 9401) per països. 2019-2023. (Xifres en milions d'euros.)

Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

4. Principals productes importats afectats

Les importacions catalanes procedents del Regne Unit s'han vist afectades de manera força generalitzada, amb l'excepció de productes químics orgànics, maquinària, perfumeria i cosmètica, coure, sabons, aeronaus i manufactures de ferro i acer (vegeu taula 4).

Els productes importats més afectats són els vehicles (caiguda del 40,9% en el període 2019-2023) i els combustibles (-75,1%), concretament el petroli, que expliquen la major part de la caiguda de les importacions catalanes en el període 2019-2023.

En el cas dels vehicles, cal tenir en compte la transformació cap al model elèctric que viu el sector i les dificultats del Regne Unit per complir amb les normes d'origen pel que fa a les bateries. En aquest sentit, les importacions totals catalanes en el període 2019-2023 han crescut un 15,5%, gràcies principalment a les importacions de vehicles elèctrics procedents de la Xina.

Pel que fa a la forta davallada de les importacions catalanes de petroli procedents del Regne Unit, aquesta s'ha vist més que compensada per l'augment de les importacions de petroli d'altres països com els Emirats Àrabs Units, Azerbaidjan o Nigèria.

Destaca també la caiguda de les importacions provinents del Regne Unit de begudes (whisky i gin), aparells de mesura (principalment de navegació), plàstics i material elèctric. També baixen, tot i que en menor mesura, les importacions de colorants i pintures, productes farmacèutics (medicaments), conserves i productes de fleca. Tanmateix, les importacions de tots aquests productes s'han diversificat i les compres han augmentat a la resta del món (vegeu taula 4).

Taula 4. TOP-20 de productes importats per Catalunya al Regne Unit (ordenats segons volum 2023)

Productes (TARIC a dos dígit)	Volum 2023 (M€)	Pes	Variació importacions de UK 2019-2023		Variació 23-19 total món
			Percentatge	Volum (M€)	
Prod. químics orgànics	884,4	33,8%	448,4%	723,1	12,3%
Vehicles	439,7	16,8%	-40,9%	-304,3	15,5%
Maquinària	217,2	8,3%	14,4%	27,3	14,0%
Perfumeria i cosmètica	123,3	4,7%	91,7%	59,0	51,5%
Plàstics	93,7	3,6%	-39,2%	-60,4	21,8%
Coure	82,9	3,2%	125,8%	46,2	58,2%
Combustibles	66,9	2,6%	-75,1%	-202,0	5,7%
Material elèctric	61,6	2,4%	-47,3%	-55,3	32,3%
Productes farmacèutics	56,8	2,2%	-12,1%	-7,8	29,7%
Aparells de mesura	53,1	2,0%	-61,3%	-84,1	23,2%
Sabons	50,4	1,9%	216,6%	34,5	9,6%
Altres productes químics	48,9	1,9%	-4,1%	-2,1	24,0%
Colorants i pintures	45,4	1,7%	-29,6%	-19,1	-0,3%
Fosa de ferro i acer	36,1	1,4%	-7,4%	-2,9	28,9%
Aeronaus	30,9	1,2%	645,6%	26,7	0,9%
Productes de fleca	29,1	1,1%	-13,5%	-4,6	13,5%
Begudes	26,9	1,0%	-79,5%	-104,5	18,0%
Conserves de carn i peix	20,6	0,8%	-15,9%	-3,9	31,4%
Manuf. de ferro i acer	17,9	0,7%	30,0%	4,1	24,6%
Paper i cartó	16,1	0,6%	-1,7%	-0,3	15,0%
RESTA	213,3	8,1%	-	-	-
TOTAL	2.615,2	100,0%	-5,5%	-152,0	19,5%

Font: ACCIÓ a partir de la base de dades d'ICEX-Estacom.

Els continguts d'aquest document estan subjectes a una llicència Creative Commons. Si no s'indica el contrari, se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor, no se'n faci un ús comercial i no se'n distribueixin obres derivades. Podeu consultar un resum dels termes de la llicència a:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Realització

Unitat d'Estratègia i Intel·ligència Competitiva d'ACCIÓ

Barcelona, març de 2024

Passeig de Gràcia, 129
08008 Barcelona
accio.gencat.cat
catalonia.com

@accio_cat
@Catalonia_TI

linkedin.com/company/acciocat/
linkedin.com/company/invest-in-catalonia/